

Ю. С. Шелєпова, І. С. Зігунова
Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
yulia2907zzz@ukr.net, izigunova2017@gmail.com

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМБІНОВАНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТУРІВ У СУМСЬКОМУ РЕГІОНІ

В статті розглядається специфіка організації комбінованих рекреаційних турів у Сумському регіоні та його потенціал. Перспективи організації даних турів є одним з пріоритетних напрямків туристичної діяльності. На даний час існує багато стримуючих факторів для розвитку туризму, та певних бар'єрів для споживачів тур продукту

Ключові слова: *комбінований рекреаційний тур, дозвілля, велосипедний, пішохідний, водний туризм.*

В статье рассматривается специфика организации комбинированных рекреационных туров в Сумском регионе и его потенциал. Перспективы организации данных туров является одним из приоритетных направлений туристической деятельности. В настоящее время существует много сдерживающих факторов для развития туризма, и определенных барьеров для потребителей турпродукта

Ключевые слова: *комбинированный рекреационный тур, досуг, велосипедный, пешеходный, водный туризм.*

The article discusses the specifics of the organization of combined recreational tours in the Sumy region and its potential. Prospects for organizing these tours is one of

the priority areas of tourism. Currently, there are many constraining factors for the development of tourism, and certain barriers for consumers of tourism products.

Keywords: *combined recreational tour, leisure, cycling, hiking, water tourism.*

Постановка проблеми. В силу свого географічного положення Сумська область не може стати областю масового в'їзду туристів з метою рекреації. Але маючи багатий культурно-історичний потенціал і гарні природні ресурси необхідно вдало побудувати стратегію, яка дозволить зробити комбінований туризм найбільш дохідною складовою всієї туристичної галузі. Тому дослідження даної проблеми в нашому регіоні є актуальним.

Аналіз актуальних досліджень і публікацій. Даною проблематикою займалися такі автори: М. Крачило, О. Любіцева, В. Федорченко, В. Кравців, М. Мальська, М. Рутинський, С. Кузик, хоча публікацій з цією проблемою було недостатньо. Однак питання було висвітлено в статті Зігунова В. М. та Гладких Д. де велика увага була приділена тому, що Сумська область має незліченний природній потенціал та велику затребуваність, але відсутність туристичних інформаційних центрів та карт. Що є стримуючим фактором для розвитку галузі [1].

Мета статті дослідити проблеми та перспективи організації комбінованих рекреаційних турів.

Виклад основного матеріалу. Розвиток програм комбінованих турів є одним з пріоритетних напрямків туристичної діяльності. Унікальний і привабливий туристичний продукт, що сприяє максимальному задоволенню потреб клієнтів позитивно впливає на успіх комерційної діяльності на ринку туризму. Однак сьогодні існує мало досліджень, наукових робіт які розкривають сутність і перспективи комбінованих турів, саме на території Сумського регіону.

В силу свого географічного положення Сумська область не є і не може стати областю масового в'їзду туристів з метою традиційного літнього відпочинку.

Проте, культурно-історичний, природний потенціал області величезний. Вдало побудована маркетингова стратегія, зосереджена на ключових напрямних туристичного ринку, дозволить зробити комбінований туризм найбільш дохідною складовою всієї туристської сфери.

У сфері туризму необхідно шукати і реалізувати нові підходи до надання традиційних послуг і формування нових видів туристського продукту. Необхідно перетворити туризм в прибуткову галузь економіки області. В такому випадку сформується розвинена туристична інфраструктура, що дозволяє задовольняти потреби громадян у різноманітних туристичних послугах. Для розвитку туризму також потрібно: створити умови для задоволення потреби населення в активному і повноцінному відпочинку, зміцнення здоров'я, залучення до історико-культурних цінностей.

Велика увага приділяється організації масового відпочинку і туризму для пенсіонерів, дітей, учнівської молоді, інвалідів та малозабезпечених сімей. Формування туристичного комплексу надають стимулюючий вплив на розвиток підприємств інших галузей економіки та малого підприємництва. Зберегти та відродити об'єкти культурно-історичної спадщини, а також створити умови для охорони, відтворення та раціонального використання рекреаційних ресурсів.

Наявність різноманітних туристично-рекреаційних ресурсів дозволяє розвивати практично всі види туризму, в тому числі екологічний, культурно-пізнавальний, активний, сільський, а також лікувально-оздоровчий туризм.

В даний час розвиток туризму стримується багатьма факторами, серед яких можна виділити кілька основних:

1. Нерозвиненість туристичної інфраструктури.
2. Відсутність інвестування .
3. Невисокий рівень сервісу.
4. Проблеми в сфері торгівлі товарами та сувенірною продукцією для туристів. На місцях сувенірна торгівля розвинена слабо. Недостатньо розвинена система

оплати товарів по кредитних картах.

5. Нестача кваліфікованих кадрів, політична і економічна нестабільність, загострення кримінальної обстановки і міжнаціональні конфлікти.

Туризм давно став невід'ємною необхідністю і частиною життя людини. Рано чи пізно вона відчуває потребу відправитися в подорож. Прагнення людини до різноманітності вражень набуває чітких обрисів, коли вона приходить до рішення провести вільний час поза домом, розраховуючи із зміною місць зняти нервову напругу і втому. Мотивація вибору (час, тривалість, напрямок, вид, витрати, характер діяльності) – найважливіша характеристика, що впливає на поведінкові ініціативи туриста при плануванні ним відпочинку, виборі, придбанні і здійсненні туру.

Адресність тур продукту є запорукою його реалізації. Розуміння мотивів потенційного туриста має величезне значення при плануванні, формуванні та організації процесу реалізації туристичного продукту.

Природно-кліматичні чинники туризму є дуже привабливими для туристів. До них відносяться рельєф, флора і фауна місцевості, які відіграють істотну роль у створенні певних видів туризму, особливо зимового, спортивного, велосипедного, водного та пішохідного. Особливу привабливість мають райони, де умови сприяють лікуванню і оздоровленню туристів, в тому числі курортні зони.

Основні фактори, що визначають поведінку споживачів, такі:

- Доходи споживачів туристичних послуг;
- Вартість пропозиції на послуги;
- Нецінові фактори

Для більшої частини населення бар'єрами до подорожі є:

1. Вартість туристичного продукту. Споживач діє в умовах обмежених фінансових можливостей і при складанні бюджету змушений насамперед враховувати інші витрати, предмети першої необхідності.

2. Дефіцит часу. Багато людей не можуть залишити справи заради подорожі.
3. Обмеження по здоров'ю. Стан здоров'я або фізичні вади не дозволяють людині покинути свій будинок, через що доводиться відмовитись від подорожі.
4. Життєвий цикл сім'ї. Батьки малолітніх дітей не подорожують часто через сімейні обов'язки або із-за можливих незручностей, пов'язаних з переїздом.
5. Дефіцит інтересу. Незацікавленість, як і незнання тих видів туристської діяльності і туристських напрямків, які можуть принести необхідну задоволення від поїздки.
6. Страх і безпека. Мандрівка передбачає зіткнення з «новим», що часто лякає туриста. Негативні публікації в засобах масової інформації про конкретні місцевості сіють в душі потенційного туриста страх і упередження щодо конкретного туристського напрямку [4].

Найбільші перспективи у комбінованих турів, які надають туристам можливості не тільки відпочинку, але можуть поєднувати в собі різні види туризму і різні види транспорту.

Наприклад, можуть бути цікаві тури, що містять в собі крім річкового, ще й елементи автобусного або велосипедного туризму по прилеглих територій. Комбіновані тури можуть поєднувати як спортивний туризм, так і гастрономічні тури з відвідуванням сільської місцевості, де може бути запропоновані страви національної кухні.

В ході аналізу природного рекреаційного потенціалу було виявлено ряд проблем, що стримують розвиток природо-орієнтованого туризму в Сумській області:

- Недостатньо освоєний природного-рекреаційного потенціал;
- Нераціональне використання природних рекреаційних ресурсів;
- Недосконалість нормативно-правовою базою в сфері використання і охорони природних рекреаційних ресурсів;
- Слабка розвиненість транспортної мережі;

- Відсутність розвиненої рекреаційної мережі в лісових зонах області;
- Відносно небезпечне екологічне забруднення території міста Суми та прилеглих територій;
- Невелика кількість мінеральних вод.

Виходячи з виділених проблем перейдемо до розробки рекомендацій щодо розвитку туризму в Сумській області [3].

- Необхідно провести комплексний аналіз на місцевості тих територій, які можуть бути освоєні під рекреаційні комплекси. Розробити нові напрямки туризму.
- Раціонально підходити до використання рекреаційних ресурсів.
- Розробити регіональну цільову програму з розвитку туризму із залученням коштів з державного та обласного бюджетів.
- Розвивати транспортну інфраструктуру всередині регіону шляхом створення спеціальних автобусних маршрутів.
- Раціонально використовувати мінеральні джерела в рекреаційних цілях. Створювати сприятливі умови для відпочинку на мінеральних джерелах. Розробити регіональну програму захисту таких джерел.
- Створити новий вид туризму – екскурсії на підприємства національних промислів, де туристи мали б можливість не тільки подивитися але і взяти участь в процесі виробництва продукції. На фабриці «Художнє ткацтво» м. Кролевець, на підприємстві гончаря- ва у с. Межиріч, Лебединського району і фабриці лозоплетіння у с. Боромля, Тростянецького району.

Зі слів президента Федерації спортивного туризму в Сумській області, Зігунова Василя Миколайовича: «Сумська область має багаті природні ресурси. Природа сприяє розвитку пішохідного, водного, лижного і велосипедного туризму. На сьогоднішній день наша область затребувана для проведення різних змагань зі спортивного туризму. Потенціал дуже великий. Проходять навіть пригодницькі перегони, туристичні фестивалі, одним з яких є «Стрекоза». Головною умовою якого є проведення дозвілля усією родиною, протягом 3 діб.

На території Сумської області проводиться найбільша кількість водних походів. Це сплави на байдарках і катамаранах. Згідно рейтингів перше місце посідає водний туризм, друге – велосипедний, третє – пішохідний. Маючи велику кількість заповідних місць, та національних парків, Сумщина має гарну основу для створення велосипедних маршрутів» [2].

А ось зі слів Дмитра Гладких, керівника туристичної фірми: «Дуже багато туристів їде за кордон. Але і в Сумській області є гідні об'єкти, які можна популяризувати. Однак для цього потрібні фінанси.

На Сумщині є цікаві екскурсійні об'єкти. Ландшафти в нас дуже живописні. Але цим треба займатися. Дуже важко залучити нашого туриста, а тим більше іноземного.

Необхідно створити туристичний інформаційний центр. У будь-якій країні, навіть в маленькому містечку, є туристичний інформаційний центр та карта, де вказані туристичні маршрути і визначні пам'ятки. Ця карта може бути невеликою, але вона повинна бути».

Висновки та перспективи подальших досліджень. Для розвитку комбінованих турів необхідно використовувати, як краєзнавчі так і природні ресурси. Для того, щоб розробити маршрут нового туру, необхідно знати які тури будуть цікаві туристам. З метою з'ясування переваг, побажань та можливостей потенційних покупців, у роботі проводиться маркетингове дослідження методом опитування.

Так ось, щоб підвищити популяризацію комбінованого рекреаційного виду необхідно перш за все сформувавши програму розвитку та етапи поступового впровадження їх в реальність. Таким чином, на території регіону можливо створити декілька цікавих та пізнавальних турів для різної категорії споживачів.

Список використаних джерел

1. Любіцева О. О. Методика розробки турів: Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2003. 104 с.

2. Збірник наукових праць. Суми: ФОП Цьома С.П., 2019. 182 с.
3. Електронний навчальний посібник «Екологічний туризм».
URL: <https://dspace.ltsu.org/bitstream/123456789/1760/1/Sorokina.pdf>
4. Мотивація туризму і подорожей . URL: <https://ukrbukva.net/page, 14, 47717-Motivaciya-turizma-i-puteshestviy.html>